

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

**PROGRAMA PENTRU EXAMENUL
NAȚIONAL DE
BACALAUREAT**

2005

ISTORIA ROMÂNILOR

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU ISTORIA ROMÂNILOR BACALAUREAT 2005

I. STATUTUL DISCIPLINEI DE EXAMEN

În cadrul examenului de bacalaureat 2005, **Istoria românilor** are statut de **disciplină opțională**. **Istoria românilor** poate fi aleasă la **proba D**, la **proba E** sau la **proba F**, în funcție de filiera și profilul liceului absolvit.

Proba de examen la **Istoria românilor** este o **probă scrisă** cu **durata de 3 ore**.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

1. Înțelegerea unor noțiuni/ concepte istorice:

- utilizarea, în contexte noi, a noțiunilor/ a conceptelor istorice, menționate în curriculum;
- corelarea unor noțiuni/ concepte cu fapte istorice;

2. utilizarea limbajului istoric adecvat în prezentarea și analizarea faptelor istorice;

3. plasarea faptelor istorice în timp și în spațiu:

- recunoașterea apartenenței unui eveniment/ proces la o epocă istorică și la un spațiu istoric;

4. operarea cu informații provenite din surse istorice scrise, la prima vedere:

- recunoașterea, compararea și analizarea unor informații furnizate de surse istorice;
- compararea unor opinii diferite despre același fapt istoric;

5. analizarea schimbărilor în societate:

- stabilirea și prezentarea unor asemănări/ deosebiri între fapte istorice;
- recunoașterea și prezentarea unor schimbări intervenite în societate și a diversității surselor schimbării;
- analizarea unui fapt istoric din perspectiva modificărilor pe care le generează asupra societății;
- stabilirea și prezentarea relației de cauzalitate în cadrul faptelor istorice/ între faptele istorice.

III. TEME

1. De la geneza etnică la geneza statală

1.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- etnogeneza
- tradiție istorică

1.2 Conținuturi:

- Civilizația și istoria daco-geților
- Trăsăturile civilizației romane în Dacia
- Etnogeneza românească: semnificația sintezei
- Constituirea statelor medievale: Transilvania, Țara Românească (Ungro-Vlahia), Moldova, Dobrogea

2. Civilizația românească în context european, secolele al XV-lea - al XVII-lea

2.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- autonomie, vasalitate, suzeranitate, independență, principat
- influențe bizantine, influențe occidentale
- "feudalism românesc", "politică de cruciadă"

2.2 Conținuturi:

- Biserica și Domnia
- Politica externă a voievozilor: Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul

***Studiu de caz:** *Călători străini despre civilizația medievală românească*

3. Premisele constituirii României moderne

3.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- tradiția romanității
- politică hegemonică, statut internațional, secol fanariot
- formarea națiunii române, europenizare, drepturi și libertăți cetățenești, proiect liberal
- anul 1821 în Țara Românească

3.2 Conținuturi:

- Relațiile statelor românești cu Marile Puteri. Criza orientală
- Conștiința națională și emancipare politică

**Studiu de caz: Drepturile și libertățile cetățenești la 1848*

4. Crearea instituțiilor moderne

4.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- legislație modernă, Constituție, monarhie constituțională, colegiu electoral, corp profesoral, diasporă
- alternanță la guvernare, responsabilitate ministerială, opoziție parlamentară
- opera reformatoare a lui Al.I.Cuza
- progresul societății românești după cucerirea independenței de stat

4.2 Conținuturi:

- Constituirea și consolidarea statului român modern, 1859-1881; principalele instituții (monarhie, parlament, guvern)
- Statul – agent al modernizării, până la primul război mondial
- Românii din afara granițelor

**Studiu de caz (la alegere): Statutul izraeliților, înainte și după Congresul de la Berlin; Spiru Haret și modernizarea învățământului românesc*

5. Unitate și diversitate în România Mare

5.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- Marea Unire, România Mare, stat național unitar
- unificare administrativă, egalitate politică, reformele legislative
- **partid etnic*

5.2 Conținuturi:

- România în timpul primului război mondial. Constituirea României Mari
- Unificarea politică și administrativă

**Studiu de caz (la alegere): Drepturi și libertăți democratice în Constituția din 1923; Partidele etnice reprezentate în Parlamentul României Mari*

6. Stat, societate și cultură

6.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- reforma agrară, clasă politică, proces electoral, legionarism, comunism, monarhie autoritară

6.2 Conținuturi:

- Noua clasă politică și democratizarea societății românești. Regimul politic între 1918-1938
- Sfârșitul regimului parlamentar. Pierderile teritoriale din 1940

7. Economia și societatea în perioada comunistă

7.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- naționalizare, colectivizare, centralism economic, plan cincinal, sovrom
- chiabur, mic burghez, “erou al muncii socialiste”
- confiscarea proprietății private, ”proprietate a întregului popor”

7.2 Conținuturi:

- Contradicțiile industrializării
- Colectivizarea și impactul asupra satului

8. Dominația ideologică și represiunea politică

8.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- activist, cenzură, proletcultism, dizident, deportare, muncă forțată, rezistență armată, Securitatea
- “revoluționar de profesie”, “dușman al poporului”, “revoluție culturală”, “omul nou”, “societate socialistă multilateral dezvoltată”
- desființarea Bisericii Greco-Catolice

8.2 Conținuturi:

- Regimul politic, monopolul ideologic și “producția culturală”
- Securitatea și represiunea politică
- Forme de rezistență anticomunistă

9. Statul și societatea civilă, după 1989

9.1 Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- căderea regimului comunist
- pluralism politic
- stat de drept, parlament

9.2 Conținuturi:

- Instituțiile statului de drept

Notă:

- **Abordarea fiecărei teme, din programa de examen, se realizează conform curriculum-ului național (termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins; conținuturi; studiu de caz).**
- **Fiecare dintre termenii istorici-cheie, conceptele, problemele de atins din lista de mai sus va fi abordat din perspectiva competențelor prezentate la punctul II.**
- **Termenii istorici-cheie, conceptele, problemele de atins, respectiv, conținuturile prevăzute cu asterisc (*) și scrise cu litere italice se adresează NUMAI elevilor de la clasele cu 3 ore săptămânal, filiera teoretică - specializarea științe sociale, filiera vocațională - profilul militar-uman.**
- **Este recomandat oricare dintre manualele de clasa a XII-a, aprobate prin Ordinele Ministrului Educației Naționale și aflate în vigoare în anul școlar 2004-2005.**
- **Conform “*Metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat 2005*”, pregătirea examenului și elaborarea subiectelor se realizează în conformitate strictă cu PROGRAMUL PENTRU EXAMENUL DE BACALAUREAT, avizată de OMEC. Subiectele nu vizează conținutul unui manual anume. Manualul școlar este doar unul dintre suporturile didactice utilizate de profesori și de elevi, care ajută la parcurgerea programei școlare, prin însușirea de cunoștințe și formarea de competențe.**